

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

RENESSANS TA’LIM UNIVERSITETI

MATEMATIKA VA IQTISOD FAKULTETI

MATEMATIKA VA TABIIY FANLAR KAFEDRASI

**60722500 - GEODEZIYA, KARTOGRAFIYA VA KADASTR
BAKALAVRIAT TA’LIMI YO‘NALISHI UCHUN
“YER KADASTRI” FANIDAN KURS ISHINI BAJARISH
USLUBIY QO‘LLANMASI**

Toshkent-2024

Mundarija

T/r.	Bo‘limlarning nomlanishi	Betlar
	I. Kurs ishining mavzusi va tarkibi	
1.	Kurs ishining maqsadi va mavzulari	
2.	Kurs ishining tarkibi	
	II. Kurs ishini tushuntirish matni	
3.	Kirish	
4.	Er uchastkalarida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi.	
5.	Er uchastkalarini sifat va qiymat jihatidan baholash.	
6.	Er uchastkalarining kadastr pasportini shakillantirish	
	III. Kurs ishiga oid grafik materiallar	
7.	Er uchastkasi kadastr plani	
8.	Shartli belgilari	
9.	Er uchastkasining texnik-iqtisodiy ko‘rsatgichlari	
10.	Er uchastkasining kadastr plani	
	IV. Kurs ishini rasmiylashtirish	
11.	Umumiy qoyidalar	
12.	Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati	
13.	Ilovalar	

I. KURS ISHINING MAVZUSI VA TARKIBI

1. Kurs ishining maqsadi va mavzulari

Kurs ishining maqsadi talabalarni mustaqil ishlash qobiliyatini rivajlantirish, olgan nazariy bilimlarini amaliy ko'nikmalar bilan mustahkamlash, bevasita ishlab chiqarishdagi real sharoitlarga mos loyiha yechimlarni tanlash va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini hosil qilishdir.

Kurs ishini bajarish jarayonida talabalar aniq yer uchatkalari bo'yicha Yer tuzish va ko'chmas mulk kadastr xizmatlari tomonidan bajarilayotgan kadastr ishlari bilan yakindan tanishish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Kurs ishi mavzulari bevosita ishlab chiqarish ob'ektlariga bog'liq holda, belgilanadi. Kurs ishlarining mavzulari har bir bakalavrga shaxsiy topshiriq asosida beriladi. Kurs ishida tanlangan yer uchastkasining ma'lumotlari, grafik ishlari zamonaviy kompyuterda dasturi ta'minotlari yordamida bajariladi. Kurs ishi mavzusi alohida bajariladigan quyidagi mavzulardan tanlab olinadi:

1. Fermer xo'jaliklar yer uchatkalarining kadastr pasportini shakillantirish.
2. Dexqon xo'jaliklar yer uchatkalarining kadastr pasportini shakillantirish.
3. Noturar bino va inshootlar egallab turgan yer uchatkalarining kadastr pasportini shakillantirish.
4. Turar uy-joylar egallab turgan yer uchatkalarining kadastr pasportini shakillantirish.

2. Kurs ishining tarkibi

Kurs ishi berilgan shaxsiy topshiriqqa asosan tushuntirish matni va grafik materiallardan iborat bo'ladi:

2.1. Kurs ishining tushuntirish matni quyidagilardan tashkil topadi:

1. Titul varag'i.
2. Mundarija
3. Topshiriq varaqasi.
4. Kirish
5. Yer uchastkalarida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi.
6. Yer uchastkalarini sifat va qiymat jihatidan baholash.
7. Yer uchastkalarining kadastr pasportini shakillantirish
8. Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati.
9. Ilovalar.

2.2. Kurs ishiga oid grafik materiallar quyidagi tartibda chiziladi:

- 1-varoqda:
1. M-1:200; M-1:500 masshtablarda kadastr ob'ekti joylashgan yer uchastkasining kadastr plani.

2. Shartli belgilar.
3. Yer uchastkasining texnik-iqtisodiy ko'rsatgichlari.

II. KURS ISHINI TUSHUNTIRISH MATNI

1. Kirish

Kurs ishi tushuntirish matnining kirish qismida ko'yidagi masalalar yoritiladi:

1. Respublikamizda Davlat yer kadastrini yaratish va yuritishni tashkil etish.
2. Kurs ishidan ko'zda tutilayotgan maqsad.

2. Yer uchastkasida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi

Kurs ishi tushuntirish matnining Yer uchastkasida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi qismida topshiriq bo'yicha berilgan yer uchastkasida:

1. Yer uchastkasini kadastr uchun s'yomka qilish.
2. Yer uchastkasida o'lchash ishlarini o'tkazish.
3. Yer uchastkasining kadastr planini tuzish.
4. Yer uchastkaning maydonini hisoblash.
5. Kameral ishlarni bajarish.
6. Bajarilgan ishlarni ichki tekshiruvdan o'tkazish tartibi bayon qilinadi.

3. Yer uchastkasini sifat va qiymat jihatidan baholash

Kurs ishi tushuntirish matnining Yer uchastkasini sifat va qiymat jihatidan baholash qismida topshiriq bo'yicha berilgan yer uchastkasining:

1. Miqdor va sifat tavsifi tuziladi.
2. Iqtisodiy bahosi hisoblab chiqiladi.

4. Yer uchastkasining kadastr pasportini shakillantirish

Kurs ishi tushuntirish matnining Yer uchastkasining kadastr pasportini shakillantirish qismida topshiriq bo'yicha berilgan yer uchastkasining kadastr pasporti:

1. Yer uchastkasiga oid huquqni belgilovchi hujjat nusxasi.
2. Yer uchastkasiga bo'lgan huquqlarni cheklovchi (shartlovchi) yoki bekor qiluvchi hujjatlarning nusxalari.
3. "Er uchastkasi to'g'risida ma'lumotlar.
4. Yer uchastkasi chegaralarini belgilash va kelishish dalolatnomasi.
5. Yer uchastkasi chegaralari burilish nuqtalarining koordinatalari katalogi.
5. Yer uchastkasining kadastr plani.
6. Yer uchastkasini iqtisodiy jihatdan baholash to'g'risidagi hisobotdan ko'chirma.

7. Ilovalar
 8. Yer uchastkasi kadastr pasportida mavjud hujjatlar va materiallar ro'yxati belgilangan shakllarda tuzib chiqiladi.

III. KURS ISHIGA OID GRAFIK MATERIALLAR

Kurs ishining grafik materiallari qismida ko'yidagilar yoritiladi:

1. Yer uchastkasi kadastr plani

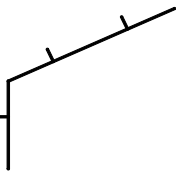
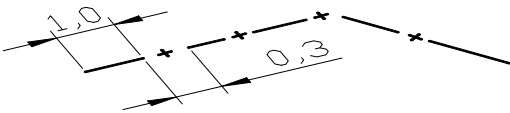
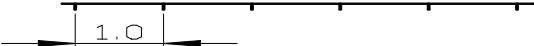
Yer uchastkasining kadastr plani ushbu yer uchastkasining o'lchamlarini hisobga olgan holda tanlab olingan 1:200, 1:500 yoki 1:1000 masshtabda RST Uz. 2.301-96 standarti talablariga mos holda chiziladi.

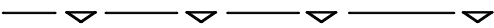
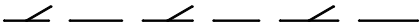
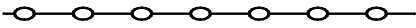
Yer uchastkasining kadastr planida; yer uchastkasining chegaralari, qo'riqlash zonasi, asosiy bino va inshootlar, transport yo'llari, muxandislik kommunikatsiyalari, elektr tarmoqlari, obodonlashtirish elementlari, yer uchastkasining reliefi va chegaradosh yer uchastkalarining nomlari va ularning huquqiy egalari o'rnatilgan tartibda qabul qilingan shartli belgilardan foydalangan xolda ko'rsatiladi.

2. Shartli belgilari

Yer uchastkasi kadastr planida ko'rsatilgan elementlar o'rnatilgan shartli belgilari bilan kuyidagi 1-jadval shaklida izohlanadi.

1-jadval

T/r	Shartli belgilarning nomi	Shartli belgilar
1	To'siq bilan o'ralmagan yoki qo'shni qurilmalarga taqalgan yer uchastkasining chegarasi.	
2	Tikanli simdan qilingan to'siq	
3	Yaxlit yog'ochdan qilingan devor	

4	Balandligi 1 metrdan ortiq yog'och shtaxetlardan qilingan devor	
5	Balandligi 1 metrgacha bo'lgan to'siq (trelyaji)	
6	Temir panjara	

3. Yer uchastkasining texnik-iqtisodiy ko'rsatgichlari

2-jadval

T/r	Ko'rsatgichlar nomi	O'lchov birligi	Soni
1.	Er uchastkasining umumiy maydoni	kv.m (ga)	S_1
2.	Er uchastkasining perimetri	p.m.	
3.	Er uchastkasida bino va inshootlar egallagan qurilish maydoni	kv.m	S_3
4.	Er uchastkasida joylashgan yo'lakchalar va yopmalar maydoni	kv.m	S_4
5.	Er uchastkasining obodonlashtirilgan va ko'kalamzorlashtirilgan maydoni	kv.m	S_5
6.	Er uchastkasida joylashgan bino va inshootlar soni	Litr	
7.	Er uchastkasidan foydalanish koeffitsienti	K	$(S_3 + S_4 + S_5) / S_1$

4. Yer uchastkasining kadastr plani

Yer uchastkasining kadastr plani 1:500

Shartli belgilar

Yer uchastkasining texnik-iqtisodiy ko'rsatgichlari

Burchak shtamp

IV. KURS ISHINI RASMIYLASHTIRISH

Umumiy qoidalar

Kurs ishi tushintirish matni (210×297mm) va chizmasi A3 (297×420) formatda standart qog'ozlarda bajariladi. Agar qog'ozlar o'lchamini o'zgartirish lozim bo'lsa formatlar o'lchamini RST Uz 2.301-96 ga asosan 3-jadvalga muvofiq qabul qilish talab etiladi

3-jadval

O'lchamlar	Formatlar				
	A0	A1	A2	A3	A4
1	841×1189	594×841	420×594	297×420	210×297
2	1189×1682	-	-	-	-
3	1189×2523	841×1783	594×1261	420×891	297×630
4	-	841×2378	594×1682	420×1189	297×841
5	-	-	594×2102	420×1486	297×1051
6	-	-	-	420×1783	297×1261
7	-	-	-	420×2080	297×1471
8	-	-	-	-	297×1682
9	-	-	-	-	297×1892

Tushuntirish matni - kompyuter variantida yozilgan taqdirda qoidaga binoan, standart varaqda 1 qator oralig'ida yozilishi lozim; har bir bet hoshiyasi: yuqoridan va pastdan 2 sm, chapdan 3 sm, o'ngdan 1,5 sm bo'lishi, xatboshi besh-olti belgiga teng va bir xilda bo'lishi lozim.

Matni kompyuter vositasida bosib chiqarishda "Times New Roman" 14 o'lchamli shriftida yoki shunga o'xshash shriftni qo'llagan holda Microsoft Word matn redaktoridan foydalanish tavsiya qilinadi.

Tushuntirish matning hajmi A4 (210×297) formatida yozilgan taqdirda 20-30 betdan oshmasligi lozim.

Kurs ishiga oid grafik materiallar 1 varoqda, A3 (297×420) formatda chizma qog'ozda (vatmanda) chizilgan bo'lishi lozim.

Kurs ishiga oid grafik materiallar kompyuter variantda chizish tavsiya etiladi.

Yer uchastkasining kadastri planida ko'rsatiladigan elementlar minimal xajimda bajarilib keraksiz ortiqcha ma'lumotlar keltirilmaydi.

Kurs ishiga oid grafik materiallar uchun GOST 21.101- 97 bo'yicha kuyidagi burchak shtapalarini chizish tavsiya etiladi, 1-ilovaga qarang.

Burchak shtapalarini to'lg'azish kuydagi tartibda amalga oshiriladi:

1 – Oliy o'quv yurti nomi (O'zbekiston Milliy universiteti, Geografiya fakulteti, gurux tartib raqami);

2 – Ta'lim yo'nalish (5540100. GKK);

3 – Kurs ishining qismi (Er uchastkalarida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi);

4 – Kurs ishi mavzusi;

5 – Varaqda joylashgan grafik materiallar nomi (Er uchastkasining kadastr plani);

6 – Ushbu varaqda ko‘rib chiqilayotgan mavzu nomi.

Kurs ishini rasmiylashtirish jarayonida O‘zbekiston Respublikasida qabul qilingan kuydagi standartlarning talablari ta‘minlanishi majburiydir.

Formatlar	RST Uz 2.301- 96
Asosiy yozuvlar (burchak shtampalari)	GOST 21.101- 97 Xalqora standart
Spesifikatsiyalar	GOST 21.110 - 95 SPDS
Masshtablar	RST Uz 302 – 97
Chiziqlar	RST Uz 303 – 97
Chizmadagi ulchamlar	GOST 21.101- 97 Xalqora standart
Chizmalarda materiallarni tasvirlash belgilari	RST Uz 2. 306 - 96
Ishchi hujjatlarga va loyihalarga qo‘yiladigan asosiy talablar	GOST 21.101 - 97 Xalqora standart
Qurilish chizmalariga qo‘yiladigan asosiy talablar	GOST21.101 - 97 Xalqora standart

Kurs ishini rasmiylashtirishda:

kurs ishi titul varag‘i 2-illova;

kurs ishi mundarijasi 3-illova;

kurs ishi topshirig‘i 4-ilovada keltirilgan shakillarda bajariladi.

Grafik materiallar uchun

1-Ilova

10

30

10

11×5=55

17

23

15

10

70

15

15

20

Мансаби **Фамилияси** **Имзоси** **Вақти**

2

6

5

4

Босқич **Варақ** **Варақлар**

1

10

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

RENESSANS TA’LIM UNIVERSITETI

MATEMATIKA VA IQTISOD FAKULTETI

MATEMATIKA VA TABIIY FANLAR KAFEDRASI

**YER KADASTRI FANIDAN
KURS ISHI**

Mavzu. _____

Kurs ishi rahbari _____

Bajaruvchi
_____ **gurux talabasi** _____

Toshkent 2024

MUNDARIJA

T/r.	Kurs ishi bo‘limlarning nomlanishi	Betlar
1.	Topshiriq varaqasi.	
2.	Kirish	
3.	Er uchastkalarida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi.	
4.	Er uchastkalarini sifat va qiymat jihatidan baholash.	
5.	Er uchastkalarining kadastr pasportini shakillantirish	
6.	Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yhati.	
7.	Ilovalar	

**KURS ISHINI BAJARISH UCHUN
TOPSHIRIQ**

Talaba _____

Ta'lim yo'nalishi _____

Kurs va guruhi _____

Kurs ishi mavzusi _____

Kadastr ob'ektining manzili _____

Asosiy ma'lumotlar.

Ob'ekt bo'yicha: _____

Sub'ekt bo'yicha: _____

Kurs ishining tarkibi**Tushintirish xati matni:**

Kirish

Yer uchastkalarida kadastr ishlarini olib borish texnologiyasi.

Yer uchastkalarini sifat va qiymat jihatidan baholash.

Yer uchastkalarining kadastr pasportini shakillantirish

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati.

Ilovalar.

Kurs ishiga oid grafik materiallar:

Yer uchastkasining kadastr plani

Kurs ishni bajarish uchun topshiriq berilgan vaqt	
Kurs ishini topshirish davri (Himoya)	

Kurs ishi rahbari _____

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Kurs ishini bajarishda foydalanilgan adabiyotlar:

Asosiy adabiyotlar

1. Nomozov X.Q .Yer kadastri asoslari, darslik. T.: O_zbekiston milliy ensiklopediyasi davlat ilmiy nashriyoti, 2013 –308 b
2. I.Ixlosov, D.M.Rizayeva. Davlat kadastrlari asosi. O’quv qo’llanma. T: “NOSHIR” 2019
3. D.S.Yarmatova.Davlat kadastr asoslari Cho’pon nashriyoti, 2014 y

Qo‘shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag‘ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo‘shma majlisidagi nutqi. -T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2016. - 56 b.
2. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash - yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimdagi ma’ruza 2016 yi 17 dekabr. - T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2016. - 48 b.
3. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - T.: “O‘zbekiston” NMIU, 2017. - 488 b.